

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/236/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1315202460
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1315202460.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a JUDr. Ivany Štíftovej, v spore žalobkyne: J. S.Č., nar. X.X.XXXX, H.F. X, Y., zastúpenej advokátkou JUDr. Luciou Anovčinovou, Ľadová 16, Bratislava, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava IČO: 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy a vydanie bezdôvodného obohatenia, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 19C/92/2015-158, zo dňa 18.10.2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 19C/92/2015-233, zo dňa 31.7.2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, ktorým určil, že Zmluva o revolvingovom úvere č. 8100040250 zo dňa 31.8.2011 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná, mení tak, že žalobu v tejto časti zamietá.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.449,12 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku, mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 1.285,92 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobu vo zvyšnej časti zamietá.

III. Zrušuje výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Bratislava III súdny poplatok vo výške 186,45 eura v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a vec v tomto rozsahu vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

IV. Žiadnej zo strán nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že Zmluva o revolvingovom úvere č. 8100040250 zo dňa 31.8.2011 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná (výrok I.); žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.449,12 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.); žalobkyni voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % (výrok III.) a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Bratislava III súdny poplatok vo výške 186,45 eura v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou na súde 9.2.2015 domáhala vyššie uvedených nárokov na tom skutkovom a právnom základe, že ako spotrebiteľ uzatvorila so žalovaným dňa 31.8.2011 Zmluvu o revolvingovom úvere č. 8100040250, predmetom ktorej mal byť poskytnutý úver vo výške 1.500 eur, no v skutočnosti bola žalobkyni na účet pripísaná iba suma vo výške 1.284,25

eura po odpočítaní sumy 215,75 eura ako odplaty za poskytnutie služby. Žalovaný poskytol žalobkyni na základe uvedenej zmluvy úver o celkovej výške 1.500 eur, úrok 70,01 %, RPMN 67,65 %, priemerná RPMN za úver 75,11 %, výška mesačnej splátky 80,37 eura, počet splátok 42, celková čiastka splatná spotrebiteľom 3.375,54 eura, poskytnutá čiastka revolvingu 790,84 eura, úrok 76,21 %, predpokladaná RPMN po poskytnutí revolvingu 70,01 %, celková čiastka revolvingu splatná spotrebiteľom 1.928,88 eura. Ku dňu podania žaloby žalobkyňa uhradila žalovanému sumu vo výške 1.447,45 eura. Zmluva o revolvingovom úvere obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky s poukazom na § 53 Občianskeho zákonníka a to (i) zmluva spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne, ide o formulárovú zmluvu, zmluvné dojednania neboli individuálne dojednané a obsah Zmluvy nemohla žalobkyňa ovplyvniť, čo je zrejmé aj z číselného označenia Zmluvy; (ii) Zmluva v čl. 6 obsahuje ustanovenia, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi, pričom za rozporné s dobrými mravmi považuje dojednanie o výške úrokovej sadzby vo výške 35,73 % ročne, pričom priemerné úrokové miery z úverov komerčných bánk podľa údajov NBS pre úvery so splatnosťou 1-5 rokov v auguste 2011 boli vo výške 11,23 % ročne; (iii) predmetom Zmluvy je úver vo výške 1.500 eur, pričom žalobkyni bola poskytnutá len suma 1.284,55 eura, keď v zmysle čl. 8.1 písm. a) Zmluvy bola odpočítaná odplata za poskytnutie služby vo výške 215,75 eur, ktorá predstavuje 14,38 % z poskytnutého úveru a takáto podmienka odporuje ratio legis inštitútu úveru, nakoľko skutočná výška úveru nekorešponduje skutočne poskytnutej čiastke; (iv) ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) za úver podľa čl. 6 Zmluvy predstavuje 67,35 %, pričom priemerná RPMN podľa čl. 6 Zmluvy predstavuje 75,11 % a táto podstatne prevyšuje RPMN obvykle požadovanú na finančnom trhu v rozpore s ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka; a (v) súčasťou Zmluvy o revolvingovom úvere sú dojednania, ktoré nie sú žalobkyňou osobitne podpísané a obsahujú dôležité ustanovenia, ako sú napríklad sankcie a v prípade omeškania podľa čl. 14.1 Zmluvných dojednaní vzniká žalobkyni povinnosť platiť zmluvnú pokutu vo výške 0,0065 % denne z dlžnej sumy, t. j. 23,725 % ročne. Z uvedených dôvodov je Zmluva o revolvingovom úvere pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná a následkom neplatnosti vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie vo výške rozdielu zaplatenej sumy 1.447,45 eura a poskytnutej sumy 1.284,25 eura, t. j. vo výške 1.449,12 eura.

3. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozsudku (§ 393 ods. 2 C.s.p.) súd prvej inštalácie vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 31.8.2011 medzi stranami sporu bola uzatvorená Zmluva o revolvingovom úvere číslo 8100040250 (Žiadosť o poskytnutie úveru - číslo zmluvy 8100040250 zo dňa 31.8.2011), na základe ktorej zo strany žalovaného ako veriteľa bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 1.500 eur. Splatnosť úveru bola dohodnutá na 42 mesačných splátok vo výške 80,37 eura vrátane úrokov. Predpokladaná RPMN za úver bola vo výške 67,65 %, ročná úroková sadzba 70,01 %, priemerná RPMN za úver vo výške 75,11 %. Súčasťou Zmluvy boli aj zmluvné dojednania. V bode 8 Zmluvy je uvedená „Dohoda o poskytnutí služby“ uzavretá podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, na základe ktorej sa žalobkyňa zaviazala ako dlžník zaplatiť žalovanému ako veriteľovi odplatu za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 215,75 eura a za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 112,08 eura, v prípade ak bude dlžníkovi revolving poskytnutý. Odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok úveru v zmysle bodu 8.4 Zmluvy bola splatná dňom uzavretia Dohody o poskytnutí služby. Dňa 2.9.2011 bola v prospech účtu žalobkyne vykoná úhrada vo výške 1.284,25 eura. Žalobkyňa od 14.10.2011 vykonávala úhrady vo výške 80,37 eura až do 14.7.2014, posledná úhrada splátky je vo výške 0,79 eura dňa 14.8.2014. Žalobkyni boli vykonávané zrážky zo mzdy na úhradu dvoch spotrebiteľských úverov, a to s variabilným symbolom 8100040250 a 8100040251. Súd prvej inštalácie mal za preukázané a nesporné, že žalobkyňa uhradila celkovo sumu 2.733,37 eura.

4. Súd prvej inštalácie skonštatoval, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka a zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov; teda vznikol občianskoprávny vzťah a nie obchodnoprávny vzťah v zmysle ustanovenia § 497 a nasledujúcich Obchodného zákonníka.

5. Zhodnotiac dôkazy jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach súd prvej inštalácie dospel k záveru, že zmluva bola uzavretá v čase účinnosti zákona č. 129/2010 Z. z., avšak neobsahovala všetky náležitosti zmluvy uvedené v § 9 zákona. Ozrejmil, že pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto

podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

6. Súd prvej inštancie mal za to, že Zmluva o revolvingovom úvere uzavretá medzi žalovanou a žalovaným je neplatná v ustanoveniach o ročnej percentuálnej miere nákladov za úver a v úrokovej sadzbe upravených v bode 5. a 6. zmluvy, v dôsledku čoho sa poskytnutý úver považuje za bezúčelný a bez poplatkov.

7. V nadväznosti na uvedený záver poukázal na skutočnosť, že ročná úroková sadzba bola v Zmluve dohodnutá vo výške 70,01 % ročne. Úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole s prihliadnutím na princíp dobrých mravov v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Doterajšia judikatúra súdov v SR nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti, a ani kontroly podľa generálnej klauzuly kontroly neprijateľných podmienok (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Neprimeranou, a teda odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, ktorá je určená, najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaných bankami pri poskytovaní pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu, a ktorým subjektom je aj žalovaný, sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 %, je neprijateľná a v rozpore s dobrými mravmi. Vychádzajúc z údajov zverejnených na webovej stránke Národnej banky Slovenska, boli priemerné úrokové sadzby pri nových spotrebiteľských úveroch s dobou splatnosti od 1 do 5 rokov v auguste 2011 v sadzbe 11,23 %. Úroková sadzba predmetného úveru podľa Zmluvy je teda viac ako 6 násobkom priemernej sadzby úverov poskytovaných v rovnakom období. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009, podľa ktorého: „Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“ Dohodnutá výška úrokov medzi účastníkmi konania však presahovala mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy. Získanie neprimeranej majetkovej výhody žalovaným na úkor žalobcu by bolo možné považovať za úžeru a v takomto prípade treba považovať celý právny úkon úverovej zmluvy za neplatný. Obdobné platí aj v vzťahu k RPMN, ktorá rovnako prevyšovala priemerná RPMN spotrebiteľských úverov pre obyvateľstvo s platnosťou od 1 do 5 rokov v danom období, pričom toto prevýšenie nie je možné považovať (tak ako tvrdí žalobca) za „nepodstatné“ (obdobný právny názor čo sa týka žalovaného ako veriteľa a výšky úrokovej sadzby vyslovil aj Okresný súd Nitra v rozhodnutí sp. zn. 7C/126/2014, Krajský súd v Prešove sp. zn. 17Co/296/2015, sp. zn. 25Co/2/2017, Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/253/2016).

8. Pokračoval, že úrok z úveru je jedným z pojmových znakov, ktoré zmluvu o úvere definujú a je jej podstatnou náležitosťou. Ak žalovaný ako dodávateľ predformuluje v spotrebiteľskej zmluve podmienky, ktoré sú v rozpore s § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, koná tak v rozpore so zákonom a takéto ustanovenia o výške úroku nemôže byť výškou úroku, ktorá môže byť súdom akceptovateľná a v nadväznosti na to aj výška RPMN, tieto sú neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Keďže túto časť Zmluvy od jej zvyšnej časti Zmluvy z uvedených dôvodov nie je možné oddeliť, je neplatná celá Zmluva pre jej rozpor so zákonom v zmysle citovaných ustanovení a v súlade s § 137 písm. d) C.s.p. a § 11 ods. 4 Zákona 129/2010 Z. z. vyslovil vo výroku I. napadnutého rozsudku jej neplatnosť.

9. V nadväznosti na námietku žalobkyne, že Zmluva neobsahuje náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. f), písm. j) a písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z., súd prvej inštancie posúdením obsahu zmluvy ustálil, že neobsahuje údaj o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru podľa ust. § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z., pretože je v nej len údaj „splatnosť úveru“, pri ktorom je uvedený počet a splatnosť splátok. Údaj o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru (dátum splatnosti poslednej splátky úveru) sa v Zmluve nenachádza. Z pripojených listinných dôkazov - časti 5 a 6 Zmluvy vyplýva, že v časti 5 Zmluvy došlo ku zmene v podstatných náležitostiach Zmluvy, keď v časti 5 je vyplnená predpokladaná RPMN za úver 70,01 % a v časti 6 Zmluvy 67,35 %. Rovnako v časti 5 je vyplnená predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 63,32 % a v časti 6 Zmluvy 60,49 %. V rámci kontraktácie Zmluvy neexistujú teda dva platné vzájomné a obsahovo zhodné prejavy vôle zmluvných strán - žalobkyne a žalovaného v zmysle § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka v časti údajov o RPMN.

10. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne ohľadne absencie náležitosti zmluvy podľa ust. § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. a v tomto smere odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 146/2017, podľa ktorého „Nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. V zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Od 1. mája 2018 sa legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstráni možnosť rôzneho výkladu predmetného ustanovenia, ktorú bolo možné (a potrebné) preklenúť už podľa doterajšej právnej úpravy jeho eurokonformným výkladom.“

11. Pokiaľ ide o argument žalobkyne, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve v článku 8. bod 8.1 ohľadom poplatku vo výške 215,75 eura je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, súd prvej inštancie (stotožňujúc sa s odôvodneniami rozsudkov Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co/70/2015, sp. zn. 11Co/35/2017, sp. zn. 20Co/111/2014, sp. zn. 19Co/74/2017 a mnohými ďalšími) konštatoval, že žalovaný Zmluvou vnútil žalobkyni aj iný úkon, než iba ten, ktorý bol v danom okamihu vo sfére jej záujmu, a to Dohodu o poskytnutí služby uzavretú podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Ak teda chcela žalobkyňa získať úver, čo bolo primárne jej pohnútkou k vstupu do právneho vzťahu so žalovaným, nemal na výber a musela podpísať predloženú predtlač listiny obsahujúcu v sebe tiež náležitosti iného právneho úkonu. V tomto prípade sa tak dá usudzovať o nedostatku vôle konajúcej osoby spotrebiteľa vstúpiť do iného zmluvného vzťahu so žalovaným ako bol primárne vo sfére jeho záujmu. Zmluva vypracovaná žalovaným a predložená žalobkyni na podpis vzbudzuje zdanie, ako keby jej obsahom bol len jeden právny úkon. Až v strede predtlače formulára zmluvy je pod bodom 8 spomenutá ďalšia zmluva, a to „Dohoda o poskytnutí služby“. V prípade dvoch alebo viacerých právnych úkonov obsiahnutých v jednej listine, by preto malo byť bežnou praxou a zvyklosťou bankových alebo nebankových subjektov, túto pluralitu právnych úkonov zvýrazniť. Žalovaný túto pluralitu právnych úkonov nezvýraznil dostatočným spôsobom, naopak vyvolal dojem, ako keby so žalobkyňou uzatvoril len jeden právny úkon. Takéto konanie žalovaného v bežnej praxi a zvyklostiam odporuje, a preto je v rozpore s dobrými mravmi. Žalobkyňa tvrdila a žalovaný nepoprel, že žalovaný si započítal pri vyplatení sumy úveru žalobkyni odplatu vo výške 60,06 eura za službu v zmysle článku 8 ods. 8.1 Dohody o poskytnutí služby a ňou „vnútil“ žalobkyni možnosť požiadať o odklad troch splátok. Žalovaný si odplatu vyúčtoval už v čase uzavretia Zmluvy bez ohľadu na to, či bude mať o takúto „službu“ záujem alebo nie. Zmluvné dojednanie, ktoré oprávňuje žalovaného na takúto neprimerane vysokú zmluvnú odmenu, resp. odplatu za poskytnutie služby, splatnosť tejto odplaty ihneď po poskytnutí úveru a jednostranné započítanie tejto odplaty s pohľadávkou dlžníka na vyplatenie schváleného úveru, považuje súd za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda neplatnú i v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, pretože je výrazne v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa. Zároveň je táto zmluvná odmena neprimerane vysoká, keďže jej suma dosahuje sumu viac ako dva a pol splátky, pričom odložené môžu byť 3 splátky. Žalovaný nemal právo na takúto odplatu a preto aj neoprávnene takúto svoju neexistujúcu pohľadávku započítal na pohľadávku žalobkyne na poskytnutie úveru.

12. S ohľadom na relevantnú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie by podľa názoru súdu prvej inštancie nemali byť žiadne pochybnosti o povinnosti súdu zbaviť spotrebiteľa neprijateľnej zmluvnej podmienky a jej poškodzujúcich účinkov: „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v

zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“ (čl. 6 ods. 1 smernice). Ustanovenie čl. 6 ods. 1 smernice sa má považovať za kogentné ustanovenie a ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa má poskytnúť v režime pravidiel verejného poriadku, teda pravidiel, na ktorých rešpektovaní musí štát bezvýhradne trvať a ktorých rešpektovanie je povinný vždy a za každých okolností vyžadovať. Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všetkými formulárovými klauzulami alebo ju odmietnuť. Možnosť zmeny štandardných podmienok zo strany spotrebiteľa je len iluzórna a je zrejmé, že ide o rovnosť len formálnu; aby sa dosiahla faktická rovnosť, je to možné dosiahnuť len vonkajším zásahom (rozsudky Mostaza Claro, C 168/05, bod 25, a Océano Grupo Editorial SA C 240/98-C 244/98).

13. Žalobkyňa mala potom povinnosť vrátiť žalovanému len skutočne požičanú sumu 1.284,25 eura bez akéhokoľvek navýšenia a všetko, čo zaplatila navyše, teda sumu 1.449,12 eura, zaplatila bez právneho dôvodu a žalovaný sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Súd prvej inštancie preto zaviazal žalovaného výrokom II. napadnutého rozsudku k zaplateniu bezdôvodného obohatenia.

14. Záverom sa súd prvej inštancie vypořiadal s námietkou žalovaného, že nárok žalobkyne je premlčaný. Ozrejmil, že Občiansky zákonník vo vzťahu k premlčaniu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v § 107 ods. 1 rozlišuje medzi subjektívnou premlčacou dobou, ktorá je dvojročná a objektívnou premlčacou dobou, ktorá je trojročná. Pre plynutie subjektívnej premlčacej lehoty je rozhodujúci moment, kedy sa oprávnený dozvie o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie jeho práva, pričom táto vedomosť oprávneného musí byť skutočná a nie predpokladaná. Za začiatok plynutia tejto subjektívnej premlčacej doby v danom prípade treba považovať okamih, kedy sa žalobkyňa domáhala v konaní sp. zn. 11C/93/2014 podaného na Okresný súd Pezinok dňa 29.11.2013 o vyslovenie neplatnosti rozhodcovského rozsudku a následne keď doručila Centru právnej pomoci žiadosť o poskytnutie právnej pomoci dňa 20.8.2014 v prejednávanej veci. Žalobkyňa sa mohla dozvedieť, že predmetná zmluva je bez úrokov a bez poplatkov, lebo má právne vady. Ide o subjektívny okamih, kedy oprávnený zistí také okolnosti, ktoré sú relevantné pre uplatnenie jeho práva (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo 83/2004). Pre ustálenie okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby je v zmysle platnej judikatúry možné považovať okamih upozornenia účastníka zmluvy na jej neplatnosť, napríklad kontrolnými orgánmi. V danom prípade súd prvej inštancie mal za to, že pre ustálenie okamihu začatia plynutia premlčacej doby (subjektívnej) je rozhodujúce podanie v konaní sp. zn. 11C/93/2014 podaného na Okresný súd Pezinok dňa 29.11.2013.

15. Ďalej dôvodil, že pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia plynie jednak subjektívna dvojročná premlčacia doba plynúca odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, a jednak objektívna trojročná premlčacia doba plynúca odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, resp. desaťročná pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení. V danom prípade však bolo potrebné aplikovať desaťročnú premlčaciu dobu, pretože bezdôvodné obohatenie žalovaného súd prvej inštancie považoval za úmyselné, pretože žalovaný má dlhodobu v predmete činnosti ako nebankový subjekt poskytovať úverov a jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Navyše poukázal na rozsudok Okresného súdu Skalica sp. zn. 7C/803/2014, zo dňa 10.9.2015, ktorý určil neplatnosť zmluvných podmienok v totožných zmluvách žalovaného. Preto, ak žalovaný v zmluve o úvere neuviedol podstatné náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. f), písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z., týmto obchádzal zákon a toto konanie sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Mal za to, že ide o bezdôvodné obohatenie získané úmyselne, nakoľko žalovaný je nebankovým subjektom pôsiacim na finančnom trhu v Slovenskej republike, ako taký je si vedomý toho, aké právne predpisy regulujú jeho činnosť a neuvedenie podstatných náležitostí v zmysle § 9 ods. 2 písm. i), písm. j), písm. k), písm. l), a písm. y) zákona č. 129/2010 Z. z. do zmluvy o predmetnom spotrebiteľskom úvere, je nepochybne úmyselným porušením zákona, čo spôsobuje záver, že bezdôvodné obohatenie, ktoré takýmto spôsobom vzniklo, je bezdôvodným obohatením získaným úmyselne. Preto v obdobných spotrebiteľských veciach je potrebné vychádzať zo všeobecnej desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty, kde úmysly žalovaného obohacovať sa na úkor spotrebiteľov sú zrejmé, kde táto spoločnosť má vedomosť z judikovaných rozhodnutí o svojom zneužití práva, či

využívaní neprijateľných zmluvných podmienok a preto v predmetnom právnom vzťahu strán sporu je potrebné aplikovať objektívnu desaťročnú premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie zastával názor, že žaloba bola podaná v rámci premlčacej subjektívnej dvojiročnej lehoty. Obdobne premlčanie posúdili napr. aj Okresný súd Svidník v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove v rozsudku č. k. 20Co/79/2010-260, zo dňa 23.10.2013, Okresný súd Humenné v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove v rozsudku č. k. 5C/184/2014-79, zo dňa 14.12.2015, Okresný súd Rožňava č. k. 11C/129/2016-30, zo dňa 27.5.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/402/2016, zo dňa 27.6.2017. V súvislosti so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby tiež poukázal aj na publikované rozhodnutia pod R 26/1975, R 11/1977 a R 37/1982. K poslednej úhrade zo strany žalobkyne došlo v 13.9.2017 ako to vyplýva z potvrdenia o konečnom vyúčtovaní exekučného konania. Pri postupnom pokračujúcom získavaní majetkových hodnôt je potrebné z hľadiska premlčania za samostatné nároky považovať nároky, ktoré vznikli zo samostatných oddeliteľných prípadov bezdôvodného obohatenia. Ak však nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia tvorí jeden celok, premlčacie doby začínajú plynúť až po skončení bezdôvodného obohacovania sa. V prejednávanej veci nárok žalobkyne tvorí jeden celok zo zmluvy o úvere a preto premlčacia doba začala plynúť najskôr až po skončení bezdôvodného obohacovania sa žalovaného teda dňom 13.09.2017; keďže žaloba bola podaná 9.2.2015, nemohla uplynúť premlčacia doba.

16. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a žalobkyňu, ktorá mala v konaní úspech v celom rozsahu, priznal právo na náhradu trov vo výške 100 %. O povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok za žalobu rozhodol súd podľa § 2 ods. 2 veta prvá zákona o súdnych poplatkoch v spojení s položkou 1 písm. a) a písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov; zo žaloby na určenie, či tu právo je, alebo nie je sa poplatok vyberá vo výške 99,50 eura a zo sumy 1.449,12 eura je súdny poplatok vo 86,95 eura, a preto súdny poplatok je po zákonom zaokrúhlení vo výške 186,45 eura.

17. Proti rozsudku podal žalovaný odvolanie z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) bola námietka, že ak bezdôvodné obohatenie malo vzniknúť plnením bez právneho dôvodu a zároveň malo byť úmyselné, potom úmysel získať bezdôvodné obohatenie by logicky musel existovať v dobe tohto plnenia; v konaní však nebola preukázaná žiadna skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné takto uvažovať a konštatovať vznik obohatenia. Súd prvej inštancie nepoukázal na žiadnu konkrétnu skutočnosť, ktorá by zdôvodnila záver o jeho úmysle získať bezdôvodné obohatenie, pričom pri určení výšky úrokov vychádzal z vtedy platného ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, pričom skutočnosť, že RPMN sa dohodnúť nedá (čiže nemôže ísť o dôvod neplatnosti zmluvy) bola potvrdená rozhodnutiami súdov a aj ohľadne dohody o poskytnutí služby existujú súdne rozhodnutia potvrdzujúce jej platnosť. Konštatoval, že Zmluva o revolvingovom úvere č. 8100040250 je úverovou zmluvou, ktorá sa riadi (ako zmluvný typ) ustanoveniami Obchodného zákonníka; vzhľadom na to, že jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ, vzťahujú sa na ňu aj ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. a ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, a preto otázka výšky úrokov, súladu úrokov so zákonom a právnych dôsledkov dohodnutia úrokov odporujúcich zákonu sa musí posudzovať tiež v intenciách vyššie uvedených právnych predpisov. Základná regulácia úrokov vyplýva z ustanovenia § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorá má prednosť pred Občianskym zákonníkom, nakoľko ide o osobitný druh regulácie záväzku platiť úroky v prípade, ak sú úroky dohodnuté vo výške vyššej než je prípustné na základe alebo podľa zákona a ide o špeciálnu právnu úpravu (lex specialis) pred všeobecnou úpravou občianskeho práva. Súd prvej inštancie postupoval nesprávne a dospel k nesprávnemu právnomu záveru o neplatnosti ustanovenia o úrokoch. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia nie je možné dospieť k záveru o neplatnosti celej úverovej zmluvy, ale len k záveru, že by dlžník z úverovej zmluvy bol povinný platiť úroky vo výške najviac prípustnej podľa alebo na základe zákona. Výšku úrokov ako odplaty za požičanie peňažných prostriedkov upravoval § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, pričom finančným trhom sa rozumie „sústava subjektov finančného trhu, jeho nástrojov a transakcií (finančných investícií) s týmito nástrojmi a medzi týmito subjektmi. Pri tom ide o nepriame sprostredkované financovanie, ktorého rizikom je návratnosť finančných prostriedkov.“ resp. „je hmotne motivované, inštitucionálne organizované nakupovanie a predávanie peňazí.“ (Sidák, M., Ďuračínská, M. a kol. Finančné právo. 1 vydanie. Bratislava. C. H. Beck. 2012). Zákonodarca v čase uzavretia zmluvy

reguloval celkovú odplatu v súvislosti so spotrebiteľským úverom, nie iba jej jednu zložku - ročnú úrokovú sadzbu úveru, čo logicky vyplýva aj zo skutočnosti, keď pri dvoch rôznych poskytovateľoch úverov, bankových a nebankových subjektoch, síce môže byť úroková sadzba (jej výška) výrazne odlišná, avšak napríklad pri bankových poskytovateľoch celková odplata je tvorená aj správou úverového účtu, rôznymi poplatkami za vyhotovenia výpisov a pod. V zákone bolo teda výslovne určené, že pri porovnávaní sa má zobrať nielen hodnota obvyklej odplaty, ale aj spôsob a miera zabezpečenia záväzku, objem poskytnutých prostriedkov a lehota splatnosti. Za podstatné prevýšenie sa považuje také, ktoré je viac ako o 25 až 27 percentuálnych bodov. Tým je preukázaná nielen nesprávnosť záverov o dôvode neplatnosti zmluvy, ale aj skutočnosti vylučujúce úmysel získať bezdôvodné obohatenie.

17.1. Súdu prvej inštancie ďalej vyčítal, že bez akéhokoľvek odôvodnenia konštatuje, že nedošlo k dohode o výške RPMN; z povahy niektorých náležitostí uvedených v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. vyplýva, že nemôžu byť predmetom konsenzu, a zákon takýto konsenzus ani nepredpokladá. Hodnota RPMN úveru sa medzi stranami úverovej zmluvy nikdy nedojednávava a preto sa účastníci zmluvy na tejto náležitosti dohodnúť ani nemôžu; to, že RPMN sa dohodnúť objektívne nedá vyplýva v prvom rade z úpravy upravujúcej spôsob určenia tohto údaju, pričom k rovnakému záveru dospela aj súdna prax. Závery súdu prvej inštancie, že medzi stranami došlo k uzavretiu dohody o poskytnutí služby, ktorá je neplatná ako neprijateľná podmienka, nie je zvýraznená či oddelená od zvyšného obsahu, odporujú zmluve, jej vyhotoveniu a rovnako vyhotoveniu dohody, ktorá je samostatne podpísaná, je graficky odčlenená od zvyšného obsahu zmluvy a súčasne v bode 8.6 sa výslovne uvádza, že jej uzavretie nie je podmienkou pre uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere.

18. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že pokiaľ ide o namietaný nedostatok vzniku úmyselného bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, tak žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy platila pri spotrebiteľských úveroch úprava vyžadujúca uvádzať hodnotu RPMN v správnej výške, avšak táto zákonom vyžadovaná osobitná náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržaná nebola. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „nezalosť zákona neospravedlňuje“ a uplatnením jeho dôsledkov v jej neprospech. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.1.2013, sp. zn. 6 MCdo 9/2012). Žalovaný ako odborná organizácia a nebankový subjekt pri uzatváraní zmlúv koná evidentne úmyselne so snahou dosiahnutia zisku, preto takýto subjekt nesie aj väčšiu zodpovednosť za férové pravidlá pri poskytovaní úveru a dôsledky z porušenia zákonných povinností. Z hľadiska doterajšej praxe je nesporné, že nebankové subjekty majú svoje podmienky upravené menej korektné ako banky z hľadiska dojednávania odplaty za poskytnutie úveru či úročných sadzieb i následkov porušenia zmluvnej povinnosti, čo je predmetom desiatok tisícov súdnych sporov z vymáhania záväzkov zo zmlúv, ktoré často nerešpektujú dobré mravy a odporujú pravidlám poctivého obchodného styku. V zmysle konštantnej judikatúry je taktiež ustálené, že žalovaný ako subjekt pôsobiaci dlhoročne na finančnom trhu mal vedomosť o nárokoch, ktoré uplatňoval v rozpore so zákonom, napriek tomu tak postupoval v množstvách ďalších zmlúv a jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je preto skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť poskytnutím finančných prostriedkov bez existencie riadne uzatvorenej písomnej zmluvy a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený; pri posudzovaní uplatneného nároku sa tak správne vychádzalo z 10 ročnej objektívnej premlčacej doby. V súvislosti s ďalšími odvolacími námietkami žalovaného, že dojednanie o výške úrokov (tzv. dohoda o výške úrokov) nie je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere a ako taká nespôsobuje ani v zmysle zákona neplatnosť úverovej zmluvy, poukázala žalobkyňa na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.4.2012, sp. zn. 5 Cdo 26/2011, že pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednávania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri

poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. V zmluve dohodnutá úroková sadzba úveru vo výške 70,01 % skoro 7 násobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu 11,23 % uplatňovanú bankami pri poskytovaní obdobných úverov alebo pôžičiek. Vzhľadom k tomu, že dohodnutá úroková miera podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, záver súdu o neplatnosti celej zmluvy pre rozpor dojednaní o úrokoch s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka má oporu vo vykonanom dokazovaní. Žalobkyňa sa nestotožnila s argumentáciou žalovaného, že absenciu dohody o RPMN, ako jednej z povinných náležitostí spotrebiteľskej zmluvy o úvere v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z., možno konvalidovať tvrdením, že samotný zákon neurčuje, aby údaj o RPMN bol medzi stranami zmluvy dohodnutý. Vychádzajúc zo všeobecných zmluvných dojednaní formulovaných žalovaným je nepochybné, že pre platnosť zmlúv o revolvingovom úvere z hľadiska ich formy sa v danom prípade vyžaduje písomná forma; zo žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru jednoznačne vyplýva, že okrem žiadosti s konkrétnym obsahom (vyplnený bod 5. formulára tejto žiadosti/zmluvy o úvere) nemohla akceptovať a podpísať aj bod 6. Údaje o schválenom revolvingovom úvere, pretože v čase, keď žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru podpisovala, táto časť formulára nebola vôbec vyplnená. Žalovaný ju vyplnil až následne, a to bez jej účasti na svojom pracovisku v Bratislave, pričom daná žiadosť/zmluva sa jej vrátila doplnená v bode 6. podpísaná veriteľom s dátumom podpisu 31.8.2011. S ohľadom na takýto spôsob vyplnenia zmluvy, nemožno hovoriť o akceptácii návrhu žalovaného, ale o novom návrhu, ktorý by mala písomne prijať alebo odmietnuť; v konaní však nebolo preukázané, že by následne urobila ďalší písomný úkon, z ktorého by vyplynulo, že nový návrh prijala. Na uvedenom nič nemení ani odvolacia námietka, že rozdiel medzi predpokladanou hodnotou RPMN a RPMN schváleného úveru vyplýva výhradne z toho, že pri RPMN schváleného úveru je možné určiť až pri jeho schválení; rozhodnou v predmetnej veci je totiž skutočnosť, že návrh žalovaného na uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere so zmenou údajov o RPMN nebol z jej strany akceptovaný. Zároveň samotné uvedenie predpokladanej výšky RPMN nespĺňa podmienku § 4 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý vyžaduje presné uvedenie údajov o RPMN a nie jeho predpokladanú hodnotu, čo je aj tento skutkový prípad. Uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ako predpokladanej nie presnou hodnotou, zakladá zákonnú fikciu bezúročnosti spotrebiteľského úveru; vzhľadom na absenciu údajov o RPMN, súd prvej inštancie správne posúdil, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov.

19. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 378, § 380 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario, keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem; a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolací súd zmenil, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C.s.p.). Rozsudok verejne vyhlásil dňa 31.8.2020 (§ 219 ods. 3 C.s.p.).

20. Pretože odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku vo vzťahu k posúdeniu záväzkovo-právneho vzťahu žalobkyne a žalovaného ako spotrebiteľského podľa zákona č. 129/2010 Z. z., vo vzťahu k posúdeniu nedôvodnosti námietky žalovaného, že dohodnutý úrok vo výške 70,01 % ročne v podstatnej miere prevyšuje odplatu obvykle považovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch, v tomto rozsahu konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 C.s.p.) a v podrobnostiach poukazuje na skutkové a právne zdôvodnenie rozhodnutia, v ktorom sa súd prvej inštancie zoširoka vysporiadal so všetkými aspektmi podstatnými pre posúdenie veci vo vyššie uvedenom rozsahu; odvolací súd dodáva, že ročná úroková sadzba vo výške 70,01 % skutočne v podstatnej miere prevyšuje obvyklú odplatu na finančnom trhu v obdobných prípadoch, nakoľko v podstatnej miere prevyšuje ročnú percentuálnu mieru nákladov vo výške 45,11 % (uvedenú v zmluve) vychádzajúcu zo Súhrnných informácií o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 2. štvrtrok 2011 zverejnených Ministerstvom financií SR. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu právnym následkom dojednaní úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru podľa § 9 ods. 2 písm. i) zákona č. 129/2010 Z. z. účinného ku dňu 31.8.2011 (deň uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere) v rozpore s § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, nie je neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako celku, ale spôsobuje osobitný právny následok nesplnenia povinností podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. a to, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z.

21. Za čiastočne dôvodnú však odvolací súd považoval námietku žalovaného o premlčaní nároku žalobkyne zo zmluvy o úvere č. 8100040250 v subjektívnej premlčacej dobe.

22. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

23. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

24. Podľa § 107 ods. 2 najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

25. Na ozrejmenie právnej stránky veci odvolací súd poznamenáva, že premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti. V prípade vznesenej námietky premlčania preto platí, že ak sa jej sporová strana dôvodne dovoľá, nemôže súd premlčané právo (nárok) priznať; žalobu v takom prípade zamietne. Dôvodnosť námietky premlčania súd skúma vo vzťahu k nároku uplatnenému žalobou; nie je pritom rozhodujúce ako sporové strany nárok kvalifikovali po právnej stránke a z akých právnych dôvodov bola námietka premlčania vznesená. Právna kvalifikácia žalobou uplatneného nároku je výhradne vecou súdu a nie je rozhodujúce, ako tvrdené skutočnosti kvalifikuje strana. Dôvodnosť uplatnenej námietky premlčania súd teda skúma vo vzťahu k žalobným tvrdeniam, prípadne vo väzbe na zistený skutkový stav veci (v rozsahu, v akom skutkové zistenia opodstatňujú priznanie nároku - nie je podstatné z akého titulu).

26. Z ustanovenia § 107 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa môže premlčať tak v subjektívnej dobe (§ 107 ods. 1), ako aj v objektívnej dobe (§ 107 ods. 2). Ak sa povinný subjekt premlčania dovoľá, nemožno oprávnenému právo na vydanie získaného bezdôvodného obohatenia priznať, ak márne uplynula aspoň jedna z uvedených lehôt. Subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr, než objektívna premlčacia doba. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa totiž oprávnený nemôže dozvedieť skôr, než bezdôvodné obohatenie vôbec vzniklo. K bezdôvodnému obohateniu získanému plnením bez právneho dôvodu, ak právny dôvod neexistoval od začiatku, ako i plnením z absolútne neplatného právneho úkonu, dochádza okamihom poskytnutia plnenia. Týmto okamihom je tiež určený začiatok objektívnej premlčacej doby. Subjektívna premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa postihnutý dozvedel, že plnil bez právneho dôvodu, resp. z absolútne neplatného právneho úkonu a komu plnil. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa oprávnený dozvie vtedy, keď pozná skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať na získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor, a to aspoň v takej výške (objektívne vyčíslenej v peniazoch), že právo na jeho vydanie možno dôvodne uplatniť na súde.

27. Žalobkyňa sa v konaní domáhala vydania bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov. Pre nárok uplatnený žalobkyňou v konaní, založený na vyznaní bezdôvodného obohatenia pri úvere, ktorý je bezúročný a bez poplatkov, teda založený na vrátení plnenia toho, čo žalobkyňa zaplatila nad rámec istiny úveru, je rozhodujúci okamih, kedy oprávnený zistí také okolnosti, z ktorých možno vyvodiť, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov, čo predpokladá nadobudnutie vedomosti o tom, že 1/ v dôsledku neuvedenia ročnej úrokovej sadzby, RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere je poskytnutý úver bezúročný a bez poplatkov, teda vedomosť o obsahu práva, 2/ zmluva neobsahuje potrebné údaje (vedomosť o obsahu zmluvy), 3/ oprávnený plnil nad rámec istiny úveru (vedomosť o rozsahu obohatenia).

28. Vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou neznalosť práva neospravedlňuje vyplývajúcou z nevyvrátiteľnej právnej domnienky vyplývajúcej zo zákona, v zmysle ktorej o všetkom, čo bolo v zbierke

zákonov vyhlásené, sa má za to, že dňom vyhlásenia sa stalo známym každému, koho sa to týka (§ 2 zákona č. 1/1993 Z. z. účinný do 31.12.2015, § 15 zákona č. 400/2015 Z. z.). Znalosť práva sa teda u jeho adresátov nevyvrátiteľne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania znalosti práva u žalobkyne ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Za okamih vzniku skutočnej vedomosti o obsahu práva, je preto potrebné považovať deň účinnosti právneho predpisu, podľa ktorého bola zmluva uzavretá a podľa ktorého sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov; v prejednávanej veci zákona č. 129/2010 Z. z.

29. Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje požadované údaje je potrebné na strane žalobkyne viazať k okamihu podpisu zmluvy. Podpis predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom. Ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa aj prejav znalosti obsahu. Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje požadované údaje, konkrétne ročnú úrokovú sadzbu, RPMN, žalobkyňa teda nadobudla už podpisom zmluvy.

30. Pre uvedené zložky vedomia oprávneného o bezdôvodnom obohatení pritom platí, že aj pri posudzovaní skutočnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka je potrebné vychádzať z normatívnych konštrukcií právnych domniek a nimi predpokladaný stav je potrebné považovať za daný aj z hľadiska skutočnej vedomosti oprávneného. Len v prípade vyvrátiteľnej právnej domnienky možno uvažovať o tvrdení a dôkaze opaku.

31. Ďalšou podmienkou, je posúdenie okamihu vedomosti žalobkyne o tom, že žalovanému plní nad rámec istiny. Pre posúdenie uvedeného okamihu je významné, kedy žalobkyňa preukázateľne získala informácie, na základe ktorých mohla urobiť dostatočný úsudok o tom, že jej platby titulom predmetnej úverovej zmluvy presiahli v úhrne výšku istiny úveru poskytnutej zo strany žalovaného. Tým, že splátky úveru uhrádza samotný dlžník v jemu známej výške, úsudok o okamihu splatenia sumy zodpovedajúcej istiny možno urobiť na základe jednoduchého matematického výpočtu. Za splnenia predchádzajúcich zložiek vedomosti o obsahu práva a obsahu zmluvy, sa dlžník dozvie o tom, že platí veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny súčasne s okamihom, kedy uhradí splátku, ktorou poskytnutú istinu prvýkrát preplatí.

32. V nadväznosti na uvedené právne východiská odvolací súd uvádza, že v sporoch o vydanie bezdôvodného obohatenia na základe žalôb podaných spotrebiteľmi treba vychádzať z toho, že oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keď získa znalosť skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodit' zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, t. j. má k dispozícii údaje, ktoré mu umožňujú podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia. Skutkovými okolnosťami v prípade bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru sú tie okolnosti, ktorými spotrebiteľ sám skutkovo odôvodňuje podanú žalobu. Skutkové okolnosti, ktorými v prípade absencie niektorej z taxatívne vymenovaných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľ odôvodňuje uplatnený nárok vyplývajú priamo zo zákona, preto sa má za to (platí nevyvrátiteľná domnienka), že sú spotrebiteľovi známe (§ 15 zákona č. 400/2015 Z. z.). To, kedy spotrebiteľ získa informáciu o právnom posúdení, t. j. informáciu o tom, že sa môže domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, nie je pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 169/2017, zo dňa 10.1.2018 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 163/2018, zo dňa 22.5.2019). Ak teda spotrebiteľ má vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje niektorý z údajov taxatívne vymenovaných v § 9 zákona č. 129/2010 Z. z., ktorého absencia má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, možno konštatovať, že má znalosť skutkových okolností, z ktorých môže vyvodit' zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie; vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia nadobúda v okamihu, kedy zaplatí veriteľovi plnenie nad rámec poskytnutej istiny. K tomuto názoru sa prikláňa aj aktuálna rozhodovacia prax najvyššieho súdu (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.5.2019, 8 Cdo 163/2018, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 10.1.2018, sp. zn. 3 Cdo 169/2017).

33. V súvislosti so súdom prvej inštancie aplikovanej 10 ročnej objektívnej premlčacej doby vychádzajúcej z predpokladu súdu prvej inštancie spočívajúcom v úmysle žalovaného sa bezdôvodne na úkor žalobkyne obohatiť, považuje odvolací súd za podstatné uviesť, že úmysel, či už priamy alebo nepriamy, musí smerovať k bezdôvodnému obohacovaniu a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia; nestačí teda, keď povinný získal bezdôvodné obohatenie neúmyselne a potom by si ho úmyselne ponechal. Ak nie sú splnené podmienky na desaťročnú premlčaciu dobu, platí trojročná objektívna premlčacia doba, a to aj v prípade, keď povinný získanie bezdôvodného obohatenia

vôbec nezavinil, nakoľko zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je zodpovednosťou objektívnou. Občiansky zákonník napriek tomu, že vymedzuje vo svojich ustanoveniach úmyselné bezdôvodné obohatenie, podstatu úmyselného konania nevymedzuje, preto sa pri skúmaní úmyslu konajúcej osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v trestnom práve. Zavinenie je založené na dvoch zložkách, a to vedomostnej a vôľovej zložke. Pri úmyselnom zavinení je zastúpená tak vedomostná, ako aj vôľová zložka; pri nedbanlivosti je daná len vedomostná zložka. Zo skutočností zistených súdom prvej inštancie, že žalovaný je nebankovým subjektom, ktorý dlhodobo poskytuje úvery, a že rozsudkom Okresného súdu Skalica zo dňa 10.9.2015, sp. zn. 7C/803/2014 bola určená neplatnosť zmluvných podmienok v totožných zmluvách žalovaného, bez ďalšieho však nevyplýva vedomostná a vôľová zložka žalovaného nevyhnutná pre právnu kvalifikáciu jeho konania ako úmyselného.

34. Zo skutkových zistení súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa dňa 11.10.2011 vykonala prvú úhradu splátky vo výške 80,37 eura. Žalobkyňa mala povinnosť zaplatiť žalovanému 1.284,25 eura, pričom žalovanému zaplatila 2.733,37 eura, čím došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu vo výške 1.449,12 eura, čo predstavuje rozdiel medzi žalobkyňou zaplatenou sumou a sumou poskytnutého úveru žalovaným.

35. Subjektívna 2 ročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia, začala žalobkyni plynúť v okamihu prvej platby nad rámec poskytnutej istiny (časť 16. splátky zaplatenej 15.1.2013) z čoho potom vyplýva, že v čase rozšírenia žaloby o nárok na zaplatenie bezdôvodného obohatenia, t. j. 31.10.2017 bol nárok žalobkyne čiastočne premlčaný (časť splátky zaplatená žalobkyňou nad rámec istiny 15.1.2013 vo výške 1,67 eura, 17. splátka dňa 15.1.2013 v sume 80,37 eura, 18. splátka dňa 29.4.2013 v sume 81,16 eura, t. j. spolu v sume 163,20 eura) v 2 ročnej subjektívnej premlčacej dobe. Nepremlčaný ostal nárok na zaplatenie 1.285,92 eura (16 splátok 80,37 eura od 9.6.2016 do 13.9.2017).

36. Na uvedenom základe odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich častiach (výrokoch I. a II.) zmenil tak, že žalobu o určenie neplatnosti Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100040250 zo dňa 31.8.2011 zamietol a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.285,92 eura s tým, že žalobu vo zvyšku zamietol. Vychádzal pritom v celom rozsahu zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým je viazaný (§ 383 C.s.p.) a ktorý po právnej stránke posúdil inak a preto nemusel opakovať, príp. dopĺňať dokazovanie. Pretože výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, je závislým na zmenenom rozhodnutí odvolacieho súdu, pričom konanie o súdnych poplatkoch sa vedie výlučne na súde prvej inštancie, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku IV. podľa § 389 ods. 1 písm. d) C.s.p. zrušil a vec v tomto rozsahu mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 2 ods. 2 cit. zákona, v ktorom zohľadní celkový výsledok konania.

37. O nároku na náhradu trov celého konania (na odvolacom súde aj na súde prvej inštancie) odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p., a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko vo vzťahu k predmetu konania, ktorým bolo určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zaplatenie bezdôvodného obohatenia, nemala žiadna zo strán v spore úspech. V nadväznosti na výrok o trovách konania preto odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. d) C.s.p. zrušil výrok napadnutého rozsudku ukládajúceho povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov

38. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).